

DE GEREEDSCHAPSKIST VOOR “LERAREN IN OPLEIDING IN HET VMBO” PROJECTEN

Vooraf:

Dit document is een aangepast onderdeel van de uitgave Digikunst, digirekenen, digitaal leren. Educatieve vernieuwing met ICT SBN 90-9018213-6. Deze uitgave van hogeschool InHolland was de evaluatie van een project op Haagse basisscholen waar InHolland penvoerder van was. Ik was zelf een van de auteurs van de genoemde uitgave.

In opdracht van Kennisnet is voor de projecten met het thema “Leraren in opleiding in het VMBO” dit draaiboek gemaakt. Bedoeling is dat studenten in opleiding dit instrument hanteren om direct in de praktijk ervaring op te doen met projecten waarbij de integratie van ICT in het curriculum de aandacht vraagt. Het zijn juist de “lessons-learned” geweest die ten grondslag liggen aan de soms uitgebreide lijsten. Er kan namelijk van en alles en nog wat misgaan, omdat we nu éénmaal te maken hebben met een overvol scholingsprogramma waar vaak genoemde projecten dan nog bij komen. Partnerschap van de student betekent dan extra handen erbij. Het is aan de gebruiker van dit draaiboek naar eigen bevind van zaken stukken ervan over te slaan of later in te vullen.

Hans Pronk

hans.pronk@inholland.nl

INHOUD

De gereedheidskist voor “Leraren in opleiding in het VMBO” projecten	1
Inleiding.....	3
Wie doen er mee in het project	3
Wat wordt er van de VMBO scholen verwacht?	4
Fase 1: Voorbereiding van het project	4
Intakegesprek en brainstorm	4
Opstellen van een projectplan	4
Checklist voor het opstellen van een projectplan.....	4
Relevantie voor de school	5
Aansluiting bij het curriculum	6
Vernieuwend ICT-gebruik.....	6
Praktische uitvoerbaarheid	7
Creëren van draagvlak in de school	7
Onderdelen van een projectplan	7
Onderdelen van een projectplan	7
Afsluiten van een contract	8
Fase 2: Uitvoering in de klas	8
Monitoring en voortgangsoverleg	10
Onderhouden van draagvlak.....	10
Fase 3: Evaluatie.....	10
Evaluatie van het project	10
Kijkwijzer projectevaluatie.....	10
Rapportage van evaluatieresultaten en delen van ervaringen	11

INLEIDING

Handige tips en aanwijzingen om een project- en uitvoeringsplan te maken nadat het projectaanvraag voor een project in het kader van de “Leraren in opleiding¹ in het VMBO” regeling is goedgekeurd. Alle stappen zijn voorzien van praktische tips en trucs. In veel gevallen is het voordeliger om hulp in te roepen van de andere partners in het project als de studenten en deskundigen vanuit de lerarenopleiding. Ze brengen een schat aan ervaring mee en nemen een deel van het werk uit handen.

Samen deskundiger wil zeggen dat de opleiding en VMBO scholen gezamenlijk kennis en expertise ontwikkelen ten aanzien van het gebruik van ICT in het onderwijs. Nu specifiek daar waar het gaat om een integratie tussen theorie en praktijkvakken. De studenten bouwen als educatief ontwerpers gezamenlijk met de school aan vernieuwend onderwijs, het gebruik van ICT daarbij betekent een verrijking voor de onderwijsleersituatie. Mede dankzij de extra ondersteuning die de hogeschool kan bieden. In dit artikel wordt de lezer een gereedschapskist aangeboden die voldoende middelen biedt om zelf een project te beginnen.

Op het eerste gezicht lijkt het voorliggende draaiboek bedoeld te zijn voor wat grotere projecten zoals bij deze regeling van toepassing zijn. Echter veel van genoemde onderdelen vragen nauwelijks tijd om te beantwoorden en het geeft u wel een goed overzicht op het project. Dat komt de opbrengst ten goede en voorkomt dat er kostbare tijd van het onderwijsprogramma verloren gaat. Daarnaast is dit document een goed leer- en werkdocument voor de studenten om greep te krijgen op projecten waarbij ICT een rol speelt.

WIE DOEN ER MEE IN HET PROJECT

Het invoeren van ‘vernieuwend’ ICT-gebruik vraagt om nieuwe deskundigheden van leerkrachten en veranderingen in de organisatie en de infrastructuur van de school. Ook al gaat het om een relatief klein project dat weinig extra tijd mag kosten, de juiste aandacht op het goede moment helpt daarbij zonder een te grote inspanning. Als school sta je er niet alleen voor, maar gaat het om samenwerking tussen:

- de leerkracht, die ICT wil gebruiken in zijn onderwijs;
- de VMBO leerling, die zijn nieuwsgierigheid en creativiteit inbrengt;
- de student, die zijn kennis van de opleiding in de praktijk wil brengen;
- de inhoudelijke expert (bijvoorbeeld een opleidingsdocent), die de grenzen wil verleggen
- binnen zijn eigen pedagogische, didactische en inhoudelijke expertise.

Vanuit dit project “Leraren in opleiding in het VMBO” kunnen scholen de volgende ondersteuning verwachten van studenten en opleiding:

- maatwerk: ideeën voor projecten rondom vernieuwend onderwijs met ICT die passen binnen de school;
- goede voorbeelden: toegang tot voorbeelden van vernieuwend ICT-gebruik, inhoudelijke experts en andere scholen;
- ondersteuning bij uitvoering: studenten ontwikkelen mede een draaiboek met richtlijnen
- voor uitvoering van het project en voeren het project samen met de leerkracht uit;

¹ Onder “leraren in opleiding” worden die studenten verstaan die een opleiding volgen aan de tweede graads lerarenopleiding zowel voltijd als deeltijd studenten.

- opbouw van expertise: door uitwisseling van kennis en ervaringen rondom de invoering van vernieuwend onderwijs met ICT werken scholen aan hun eigen expertise-ontwikkeling.

WAT WORDT ER VAN DE VMBO SCHOLEN VERWACHT?

De school levert een belangrijke bijdrage aan het project “Leraren in opleiding² in het VMBO”. Wanneer scholen deelnemen, worden de volgende rollen van hen verwacht:

- opdrachtgever: directie en team voelen zich eigenaar van het project en de school is waar nodig, bereid tijd, financiën en ruimte te investeren in het project;
- onderwijsvernieuwer: de school biedt ruimte om projecten uit te voeren met vernieuwende kenmerken, waarin ICT een meerwaarde heeft voor de bestaande lespraktijk.
- Het project wordt onderdeel van het eigen leerplan van de school en de school draagt zorg voor een strakke planning van de uitvoering van het project.

Ook al is een bepaalde rol klein gezien het ook relatieve kleine project waaraan wordt deelgenomen het is goed om de verschillende rollen de revue te laten passeren.

Bij de projectvoorbereiding is de planning een noodzakelijke onderdeel daarvan. Er zijn vele projectmodellen in omloop, hier wordt een tamelijk eenvoudig model bestaande uit drie fasen, die volgende nadat er een GO op het projectvoorstel is gekregen:

1. voorbereidingsfase; 2. Uitvoeringsfase en 3. evaluatiefase

FASE 1: VOORBEREIDING VAN HET PROJECT

INTAKEGESPREK EN BRAINSTORM

De onderwerpen die al aan de orde zijn geweest in de projectaanvraag vormen het basis voor dit intakegesprek. In dit gesprek wordt de mogelijkheid van een project nu definitief verkend en komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- visie van de school op onderwijs;
- plannen van de school betreffende het gebruik van ICT om de onderwijsvisie te realiseren en de mogelijke inbreng van de studenten en de opleiding hierbij;
- planning, kosten, en tijdsinvestering.

Essentie van dit gesprek is dat de partijen ‘het zien zitten’; immers, zo’n project start je alleen maar vanuit eigen motivatie. Voor de studenten zal dit in veel gevallen de eerste kennismaking met het project zijn. In een korte brainstormsessie met als doel alle eerste ideeën verder te concretiseren.

OPSTELLEN VAN EEN PROJECTPLAN

Op basis van deze blauwdruk werkt de school vervolgens een projectplan uit. De school is verantwoordelijk voor het schrijven van het plan, maar kan in dit proces inhoudelijke ondersteuning vragen van de studenten en de expert van de hogeschool.

De checklist op de volgende pagina met kernvragen kan richting geven bij het formuleren van een projectplan.

CHECKLIST VOOR HET OPSTELLEN VAN EEN PROJECTPLAN

² Onder “Leraren in opleiding” worden die studenten verstaan die een opleiding volgen aan de tweedegraad lerarenopleiding zowel voltijd als deeltijd studenten.

Curriculum

- sluit het project aan bij de visie op onderwijs en leren in de school?
- sluit het project aan bij de kerndoelen in het basisonderwijs?
- kan het project ingepast worden in één of meerdere vakken in het schoolcurriculum?
- welke kenmerken van vernieuwend onderwijs staan centraal in het project?
- zijn er voldoende concrete lesmaterialen beschikbaar om het project uit te voeren?

Leerkrachten

- heeft het project een meerwaarde voor de betrokken leerkrachten?
- bezitten leerkrachten voldoende ICT-vaardigheden om het project in de praktijk uit te voeren? Welke behoefte is er aan scholing of ondersteuning?
- bezitten leerkrachten voldoende didactische en vakinhoudelijke kennis, vaardigheden en ideeën om het project in de praktijk uit te voeren? Welke behoefte is er aan scholing of ondersteuning?

Leerlingen

- wat verandert er voor leerlingen in de manier waarop het onderwijs wordt aangeboden (klassikaal/individueel werken, zelfstandig werken, samenwerken, nieuw ICT-gebruik, beoordeling) en heeft dit een meerwaarde voor de leerlingen?
- hebben leerlingen voldoende ICT-vaardigheden om de beoogde software in de praktijk te gebruiken?

Implementatie in de school

- is er voldoende draagvlak voor het project en heeft het project een meerwaarde voor de school als geheel?
- is er voldoende ICT-infrastructuur aanwezig om het project uit te voeren? Wat moet er ondernomen worden om de nodige infrastructuur te realiseren?
- is er voldoende technische ondersteuning aanwezig in de school?
- kan het project goed ingeroosterd worden en is er voldoende ruimte (lokalen) beschikbaar om het uit te voeren?
- kan (indien nodig) blijvende externe ondersteuning gerealiseerd worden (scholing, financiering, inhoudelijke expertise, technische ondersteuning)?

De checklist is gebaseerd op een aantal belangrijke aandachtspunten die in het oog gehouden moeten worden bij het nadenken over het projectplan. Het gaat hierbij om:

- relevantie voor de school;
- aansluiting bij het curriculum;
- vernieuwend ICT-gebruik;
- praktische uitvoerbaarheid;
- creëren van draagvlak in de school.

RELEVANTIE VOOR DE SCHOOL

Verandering vraagt van de leerkracht een grote investering en om tot deze investering over te gaan moet de leerkracht overtuigd zijn van het nut van het veranderingsproces. Het project moet daarom een meerwaarde hebben voor de school en in het bijzonder voor de leerkrachten en leerlingen die betrokken zijn bij het project.

AANSLUITING BIJ HET CURRICULUM

De inhoud van het project moet passen binnen de visie op onderwijs en leren van een school en in te passen zijn in het curriculum. Wanneer het aansluit bij meerdere onderdelen binnen een vak of onderdelen binnen verschillende vakken dan is de kans op bestendigheid groter. Een brede toepasbaarheid van het project heeft dus de voorkeur. Ook moet duidelijk zijn op welke kerndoelen van de leerstofspecifieke domeinen en op welke leerstofoverstijgende kerndoelen het project betrekking heeft.

Het zal duidelijk zijn dat in genoemde voorbeeld de integratie van Nederlands aansluit bij veel inhoudelijke en noodzakelijk ontwikkelingen van dit moment.

Het is gebleken hoe belangrijk het is dat heel duidelijk wordt afgesproken welke kerndoelen door het project worden behaald en hoe deze zich verhouden tot de methode die de school gebruikt. Met andere woorden: wat kan in de methode worden overgeslagen als leerlingen zich bezighouden met opdrachten uit het project. Vooral voor leerkrachten geeft de zekerheid dat de te behalen kerndoelen ook daadwerkelijk worden behandeld een geruststelling. Pas als dit duidelijk het geval is, wordt het in het project behaalde resultaat ook daadwerkelijk als vervangend voor het bestaande lesprogramma gezien.

VERNIEUWEND ICT-GEBRUIK

In het project moet sprake zijn van vernieuwend ICT-gebruik. Dit betekent dat ICT niet wordt ingezet ter vervanging van aspecten van de huidige (traditionele) lespraktijk, maar strookt met de nieuwe visie op onderwijs en leren. Hiervan is sprake als het project zich richt op tenminste één kenmerk uit elk van de vier categorieën voor vernieuwend onderwijs: nieuwe doelen en inhouden, rollen van leerkrachten, rollen van leerlingen, materialen en infrastructuur.

Vernieuwend ICT gebruik is een moeilijk te omschrijven begrip, wat voor de ene leerkracht nieuwe is van een andere docent een bekende en al geïntegreerde toepassing. In het genoemde voorbeeld is er sprake van leerkrachten en leerlingen die wel degelijk toe zijn aan nieuwe toepassingen van ICT. Een toepassing als PowerPoint (volgens sommige al bijna achterhaald) mag op zich bekend zijn maar het didactisch gebruik ervan, welke tekst zet op de sheets en wat vertel ik erbij, is nieuw.

Hieronder volgen enkele voorbeelden.

- het gebruik van digitale videocamera's en het bewerken van foto- en videomaterialen;
- het door leerlingen zelf vastleggen van het leerproces op video;
- webconferencing tussen scholen onderling;
- mailcontacten met de kunstenaar;
- presenteren van resultaten aan de eigen klasgenoten met behulp van de beamer.
- presentatie van een probleem via de website;
- samenwerkend leren via de site waardoor knowledgebuilding wordt ondersteund;
- tijd- en plaatsafhankelijk werken;
- werken met een persoonlijk webbased portfolio;
- het gebruik van spreadsheets om eenvoudige tabellen en grafieken te maken bij
- een klein onderzoekje dat leerlingen uitvoeren.

- En natuurlijk zelf aan te vullen

Enkele andere voorbeelden waarin op een vernieuwende manier gebruik wordt gemaakt van ICT die in beide projecten aan de orde gekomen zijn;

- het maken van een elektronisch boek met behulp van de digitale camera;
- het corresponderen met leeftijdgenoten op een andere school door middel van e-mail of weblog;
- het uitvoeren van een onderzoek in samenwerking met leerlingen in andere scholen en het uitwisselen van resultaten door middel van internet;
- het communiceren met en leren van een 'professional' op het gebied van onder meer kunst, politiek en sport via de digitale snelweg om vervolgens de opgedane kennis en inzichten vast te leggen in eigen (mogelijk digitale) werkstukken;
- het zelfstandig verzamelen van informatie met behulp van het internet en cd-roms en het verwerken van deze informatie in de vorm van een verslag, website of een digitaal presentatieprogramma.

PRAKTISCHE UITVOERBAARHEID

Bij het formuleren van projecten moet gedacht worden vanuit realistische condities en mogelijkheden in de school. Dit betekent dat goed gekeken moet worden naar beschikbare en benodigde ICT-middelen in de school. Dit met het oog op realisatie op de langere termijn. En, ook met beperkte middelen is het goed mogelijk een vernieuwend onderwijsproject te realiseren. Verder moet er ook rekening gehouden worden met de ICT-vaardigheden van leerkrachten en van leerlingen. Het is belangrijk dat de leerkracht beschikt over voldoende vaardigheden om met de beoogde ICT-toepassing aan de slag te gaan, maar het is niet doorslaggevend. Leerkrachten hoeven niet alles beter te kunnen dan leerlingen. Samenwerkend leren betekent ook dat leerlingen soms de rol van leerkracht overnemen en elkaar dingen leren.

CREËREN VAN DRAAGVLAK IN DE SCHOOL

Tot slot is het cruciaal om in de voorbereidingsfase aandacht te besteden aan het creëren van draagvlak. Om dit draagvlak te creëren is het belangrijk om het hele schoolteam te betrekken bij het opstellen van het projectplan, om voortdurend duidelijk en open te communiceren over het project en regelmatig informatie te verstrekken (bijvoorbeeld in teamvergaderingen, door middel van een nieuwsbrief of de schoolwebsite) en vooral om het project te laten aansluiten bij bestaande interesses en leervragen in de school.

ONDERDELEN VAN EEN PROJECTPLAN

Hierin dient een korte omschrijving gegeven te worden van de inhoud van het project, de verwachte opbrengsten en eindproducten en de wijze waarop het project georganiseerd gaat worden in de school.

ONDERDELEN VAN EEN PROJECTPLAN

1. inhoud van het project

- thematiek: projectthema, leerstofdomein, relevantie voor de school;
- aanpak: rollen leerkracht, leerlingen en student;
- inzet ICT: type ICT-gebruik, technische realisatie.

2. verwachte opbrengsten en eindproducten

- leerervaringen van leerlingen;

- producten van leerlingen;
- producten van studenten (draaiboekjes, adviezen).

3. organisatie

- fasering en planning van projectactiviteiten;
- verdeling van taken en verantwoordelijkheden;
- implementatie in de school (technische realisatie, benodigde externe ondersteuning, draagvlak in de school);
- budget;
- voortgangsoverleg en -evaluatie.

AFSLUITEN VAN EEN CONTRACT

Wanneer het projectplan naar tevredenheid van de betrokkenen (VMBO school, ICT-coördinator en (vak)expert opleiding) is opgesteld worden de verschillende taken en verantwoordelijkheden van beide partijen (school, opleiding) vastgelegd in een contract. Ook de verschillende taken en activiteiten waarvoor de student zorg zal dragen worden vastgelegd in een educatief contract tussen de hogeschool en de student.

FASE 2: UITVOERING IN DE KLAS

De uitvoering van het project ligt in de handen van de leerkracht van de betrokken klassen en de student(en). In veel projecten zal het accent liggen op meer actief en zelfstandig leren van leerlingen, waarbij het gebruik van ICT een belangrijke rol speelt. Leerlingen zullen veel in groepjes of tweetallen werken. Dit vraagt ook van docenten nieuwe rollen. Leerkrachten zullen meer tijd besteden aan het creëren van actieve leeromgevingen voor leerlingen waarin gebruik wordt gemaakt van een breed scala aan instructiemethoden.

Enkele algemene tips voor het uitvoeren van dergelijke projecten:

- Begeleiden van onderzoeksprojecten: wanneer groepjes leerlingen zelfstandig werken aan een onderzoeksproject, zoals bijvoorbeeld het zoeken van informatie op internet, dan is het belangrijk om het proces te structureren met behulp van werkbladen en studiewijzers. Een dergelijk werkblad kan bestaan uit: 1) vragen die leerlingen moeten beantwoorden. (2) heldere omschrijving van de verschillende stappen waaruit de groepsopdracht bestaat. (3) suggesties voor informatiebronnen die leerlingen kunnen raadplegen (bijvoorbeeld websites). (4) wijze waarop ze de informatie kunnen verwerken en uitkomsten kunnen presenteren;
- Delen van ervaringen uit groepsactiviteiten: wanneer leerlingen in kleine groepjes aan projectactiviteiten werken, is het goed om ervaringen met de hele klas te bespreken. De link tussen het project en het gewone onderwijs moet duidelijk zijn. Dit kan op verschillende wijzen gebeuren. Vanzelfsprekend is het voor de leerlingen motiverend als zij hun werk kunnen presenteren met bijvoorbeeld een beamer. Maar het is ook heel goed mogelijk om de resultaten op grote posters aan de wanden van het lokaal te presenteren. Bij een project zoals het rekenproject kan het voorkomen dat meerdere groepjes leerlingen voor eenzelfde opdracht hebben gekozen. Het is dan mogelijk om alle groepjes een heel korte samenvatting te laten maken en de klas te laten kiezen welk groepje zijn oplossing mag presenteren. Juist de afwijkende of creatieve oplossing kan dan aan bod komen;
- Presenteren van gegevens uit groepsactiviteiten: bij het begin van een project moet duidelijk zijn op welke wijze leerlingen uitkomsten kunnen presenteren. Wanneer leerlingen bijvoorbeeld met behulp van de digitale camera buiten de school informatie verzamelen, moet de docent hebben nagedacht

hoe de foto's gepresenteerd kunnen worden op een website of in een PowerPointpresentatie. Het ontwikkelen van een goed format voor een dergelijke presentatie, waarin naast foto's bijvoorbeeld ook geschreven of gesproken tekstjes van leerlingen worden opgenomen, kan enige tijd in beslag nemen. Het is belangrijk hier aan het begin van het project mee aan te vangen om te voorkomen dat er veel tijd zit tussen het maken en het presenteren van de foto's. Wanneer dit lang duurt kan dit vooral voor leerlingen in de onderbouw tot gevolg hebben dat ze de aanleiding voor de foto vergeten zijn;

- Opzetten en onderhouden van samenwerkingsprojecten met andere scholen: bij het uitvoeren van samenwerkingsprojecten met andere scholen, is het onderhouden van contact met de andere school cruciaal. Er moeten duidelijke afspraken zijn over de wijze waarop en de mate waarin leerlingen met elkaar communiceren. Verder is het goed om aan het begin van het project de scholen en leerlingen uitgebreid aan elkaar voor te stellen. Leerlingen zullen meer gemotiveerd zijn om deel te nemen wanneer ze de partnerklas hebben leren kennen.

Voor ondersteuning bij het uitvoeren van deze rollen kan de hulp worden ingeroepen. De studenten en de inhoudelijke expert kunnen mede suggesties, ideeën en tips geven over de concrete uitvoering van activiteiten in de klas. De opleidingsdocentdocent kan ook informatie geven over verdere scholingsmogelijkheden. Tijdens het project is het belangrijk dat de leerkracht en student aantekeningen maken van het verloop van de activiteiten. Daarnaast is het leuk om bijzondere momenten en activiteiten in een les vast te leggen met behulp van een digitale camera. Deze beelden kunnen later gebruikt worden bij de presentatie van het project aan het team, ouders en leerlingen.

MONITORING EN VOORTGANGSOVERLEG

Tijdens de uitvoering van het project is het belangrijk dat de leerkracht en studenten zicht houden op de wijze waarop het projectplan wordt ingevoerd. Loopt het project zoals beoogd? Ligt het project op schema? Hoe ervaren de leerlingen het? Deze ervaringen worden zoveel mogelijk via het web gedeeld zodat de experts en de ICT-E coördinator de voortgang van het project kunnen volgen. De studenten zorgen hiervoor door informatie te delen via de ICT-E pagina. Daarnaast kunnen daar waar nodig gesprekken tussen de studenten, de leerkracht en de experts georganiseerd worden over de voortgang van het project. Voor inhoudelijke vragen en feedback zijn de experts en de ICT-E coördinator beschikbaar. Technische problemen moeten scholen zoveel mogelijk zelf oplossen.

De ICT-coördinator in de school is beschikbaar voor het geven van technische ondersteuning.

ONDERHOUDEN VAN DRAAGVLAK

Ook in deze fase is het onderhouden van draagvlak essentieel. Het is belangrijk dat het gehele team op de hoogte blijft van de voortgang van het project. Hiervoor moet het project als standaard agendapunt behandeld worden in teamvergaderingen. Dit kan een taak zijn van de ICT-coördinator in de school, maar ook de opleidingsdocent kan gevraagd worden om de teamvergaderingen bij te wonen en de voortgang van het project te bespreken. Andere manieren om het team op de hoogte te houden van het project:

- verschaft regelmatig informatie over het project in de schoolkrant, de schoolwebsite, of een aparte nieuwsbrief;
- nodig leerkrachten uit om in de klas te komen kijken;
- richt een tentoonstelling van projectproducten in (werkstukken van leerlingen, foto's, tekeningen, etc.).

FASE 3: EVALUATIE

Nadat het project is uitgevoerd is het belangrijk om de resultaten van het huidige project te evalueren en na te denken over de voortzetting van het project.

EVALUATIE VAN HET PROJECT

Zijn de beoogde doelen van het project gerealiseerd? Wat kan volgende keer beter? De onderstaande kijkwijzer bevat belangrijke aandachtspunten voor het uitvoeren van de evaluatie.

KIJKWIJZER PROJECTEVALUATIE

Achtergrondinformatie

- Projectkenmerken (doelen, thema, type ICT-gebruik, betrokken groepen).
- Aansluiting bij de kerndoelen (leergebiedspecifiek en leergebiedoverstijgend).
- Organisatie van het project (verroostering, tijdsduur).
- Benodigde infrastructuur (hardware, software, lesmaterialen, ruimte).
- Benodigde ICT-vaardigheden leerkrachten en leerlingen (bijv. word processor, database, spreadsheets, tekenprogramma, e-mail, zoeken op internet, website maken, vakspecifieke programmatuur).

Kernvragen

- Inhoud van het project: wat hebben leerlingen gedaan? Wat was de rol van de leerkracht?
- Ervaringen van de leerlingen: wat hebben leerlingen geleerd? Is dit in overeenstemming met de beoogde projectdoelen? Hoe hebben leerlingen het project ervaren? Wat vonden ze leuk en wat minder leuk?
- Opbrengsten van het project: heeft het project de verandering gerealiseerd die nodig was? Wat is het grootste succes dat het project heeft opgeleverd?
In welke concrete producten heeft het project geresulteerd (producten van leerlingen, lesplannen, ICT-formats, handleidingen).
- Invoeringsproces: wat was de grootste hobbel bij de uitvoering van het project? Wat was het grootste succes? Wat zijn goede tips voor andere scholen?
- Draagvlak in de school: hoe werd het schoolteam bij het project betrokken? Wat werkte goed? Wat zijn goede tips voor andere scholen?
- Hoe kan het project voor een volgende uitvoering verbeterd worden?

Enkele suggesties voor het uitvoeren van een dergelijke evaluatie:

- gesprekken met kleine groepjes leerlingen;
- leerlingen kort laten opschrijven hoe ze het project ervaren hebben;
- korte vragenlijst voor leerlingen;
- doorlopen van de aantekeningen die de leerkracht en de student(en) tijdens het project hebben gemaakt om zo de sterke en zwakke punten van het project op te sporen;
- tijdens een teamvergadering vragen naar de ervaringen van het team met de invoering van het project in de school en hun visie op sterke en zwakke punten van het project en suggesties voor verbetering;
- gesprekken met de ICT-E coördinator en expert over sterke en zwakke punten van het project en suggesties voor verbetering.

RAPPORTAGE VAN EVALUATIERESULTATEN EN DELEN VAN ERVARINGEN

Bij het rapporteren is het goed om bevindingen te illustreren met uitspraken van leerlingen en leerkrachten en vooral om veel concrete voorbeelden en tips te geven. Daarnaast kan de rapportage ook bestaan uit (digitale) foto's van activiteiten in de klas, werkstukken van leerlingen, en andere concrete producten die uit het project voortvloeien (bijvoorbeeld lesplannen, werkbladen, toetsvormen). Om ervoor te zorgen dat projectproducten ook door leerkrachten in andere leerjaren of leerstofgebieden gebruikt kunnen worden, is het belangrijk dat ervaringen vastgelegd worden in de vorm van 'lesprotocollen', formats of handleidingen. Studenten kunnen een rol spelen bij het ontwikkelen van deze formats of handleidingen.

Het delen van projectervaringen en resultaten is essentieel om de inbedding van het project in de school te bewerkstelligen. Hiervoor kan een bijeenkomst belegd worden voor alle leerkrachten in een school, ouders en leerlingen. Tijdens de bijeenkomst kunnen de gemaakte producten gepresenteerd worden en kunnen leerkrachten, studenten en leerlingen hun ervaringen delen. Ook is het leuk om een tentoonstelling over het project in te richten en de ervaringen met het project op de website van de school te presenteren. Tenslotte is het belangrijk dat ervaringen en uitkomsten van het project worden opgenomen in een database met projectresultaten, zoals bijvoorbeeld de website van Grassroots³ of vergelijkbare sites. Ervaringen die met het

³ Zie <http://www.grassroots.nl>

project zijn opgedaan kunnen namelijk ook een inspiratiebron zijn voor andere scholen. Studenten dragen zorg voor het vastleggen van ervaringen, in samenspraak met de ICT-E coördinator.